

Aan

Minister VWS

Deadline: 20-09-2022

nota

Kamerbrief over het kabinetsbesluit rondom PALLAS

TER BESLISSING

Directoraat Generaal
Curatieve Zorg
Programmadirectie
Medische Isotopen

Opgesteld door

Datum
14 september 2022

Kenmerk
3435812-1035168-PMI

Zaaknummer
1035168

Bijlage(n)
3

1. Aanleiding

Tijdens de MR van 31 augustus jl. heeft het kabinet het besluit genomen om middelen te reserveren voor de mogelijke investering in het PALLAS-project. Middels bijgevoegde brief, die in de CWIZO van 5 september en de RWIZO van 13 september is afgestemd, informeert u de Tweede Kamer over het voorgenomen besluit.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht akkoord te gaan met het versturen van bijgevoegde brief, waarin u de Tweede Kamer informeert over het besluit om € 1,32 miljard te reserveren voor het PALLAS-project.

Met de brief worden ook de volgende stukken naar de Kamer gestuurd:

1. de bijlage Onderbouwing en evaluatie van het voorstel en
2. deze beslisnota, inclusief bijlagen.

De brief wordt op Prinsjesdag naar de Tweede Kamer verstuurd, na de publicatie van de Augustusbrief en Miljoenennota.

3. Kernpunten

In de MR van 31 augustus heeft het kabinet het besluit genomen om middelen te reserveren voor de investering in het PALLAS-project. Het betreft een voorlopig besluit waarbij VWS € 1,32 miljard voor PALLAS reserveert. In het voorjaar van 2023 zal worden besloten over de investering en de resterende dekkingsopgave van € 330 miljoen.

Van de totale financieringsbehoefte van € 1.876 miljoen is reeds € 226 miljoen via leningen verstrekt, waaronder € 40 miljoen door de provincie Noord-Holland. Met het besluit wordt nog eens € 1,32 miljard voor PALLAS gereserveerd: € 30 miljoen vanuit de VWS begroting en € 1,29 miljard vanuit een genomen besparingsmaatregel, te weten het schrappen van de vergoeding van vitamine D uit het basispakket.

Aan het besluit om met PALLAS door te gaan is de randvoorwaarde verbonden dat de staatssteunprocedure met een positief resultaat afgerond moet worden. Daarnaast moet de procedure voor het oprichten van een beleidsdeelneming doorlopen worden volgens de Comptabiliteitswet en zal samen met andere

departementen een voorstel worden uitgewerkt voor de governance van het project.

Datum

15 september 2022

Kenmerk

3435812-1035168-PMI

Met de Kamerbrief informeert u de Kamer over het besluit en gaat u in op het belang van het PALLAS-project voor de voorzieningszekerheid van medische isotopen en versterking van de nucleaire kennisinfrastructuur. Ook schetst u in deze brief hoe dit besluit aansluit op uw bredere doelen voor het verbeteren van de toegankelijkheid en betaalbaarheid van geneesmiddelen.

Tijdens de CWIZO van 5 september is afgesproken dat de Kamerbrief de meest recente afspraken uit de MR van 31 augustus weergeven. Het gaat dan met name om de voorwaarden die zijn gesteld voor het nemen van het definitieve besluit, voorzien in het voorjaar van 2023 (zie hieronder onder 4). Deze zijn nadrukkelijk opgenomen aan het begin van de Kamerbrief en verderop in de brief nader toegelicht. Naar aanleiding van de RWIZO zijn enkele tekstuele wijzigingen in de brief gemaakt.

4. Toelichting

Details van / randvoorwaarden aan het besluit.

In de MR van 31 augustus heeft het kabinet het besluit genomen om € 1,32 miljard te reserveren voor de mogelijke investering in het PALLAS-project. Het ministerie van VWS reserveert € 1,29 miljard beschikbaar uit de opbrengst van de vitamine D maatregel (€ 129 miljoen per jaar tot en met 2032) en € 30 miljoen vanuit de eigen begroting. Van de gereserveerde middelen wordt € 30 miljoen op de VWS begroting beschikbaar gemaakt voor uitgaven in 2022 en € 129 miljoen voor uitgaven in 2023 om, zonder onomkeerbare stappen, het investeringstraject te starten zodat de voorbereidingen voor de bouw voortgezet kunnen worden en het project op tijd en binnen budget opgeleverd wordt.

In het voorjaar zal worden besloten over de resterende dekkingsopgave van €330 miljoen euro. Het kabinet kijkt hierbij ook naar de mogelijkheden in het kader van het Nationaal Groeifonds. Deze aanvraag volgt de departementale aanvraagroute met een verwachte definitieve uitkomst rond de zomer van 2023. Mocht deze aanvraag niet gehonoreerd worden dan zult u samen met de ministers van EZK en OCW een alternatief dekkingsvoorstel doen. Definitieve besluitvorming over het project zal uiterlijk plaatsvinden in de zomer van 2023.

Met het sluitend maken van de dekking kan het project doorgang vinden onder aan aantal voorbehouden:

1. Het succesvol doorlopen van de staatssteunprocedure bij de Europese Commissie. De Europese Commissie zal voorafgaand aan het verstrekken van de financiering toetsen of de voorgenomen financiering verenigbaar is met het staatssteunrecht. Deze notificatieprocedure wordt in nauwe samenwerking met EZK voorbereid. Vooruitlopend hierop is op basis van breed draagvlak in het kabinet tijdens de RWIZO van 12 juli jl. een prenotificatie bij de Europese Commissie ingediend. We zijn in afwachting van de reactie hierop.
2. Het succesvol doorlopen van de procedure uit de Comptabiliteitswet en het afwegingskader uit de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 voor het oprichten van de beleidsdeelneming. Het voornemen is om stichting PALLAS en stichting NRG te fuseren tot één stichting die vervolgens wordt omgezet in een kapitaalvennootschap met VWS als enig

aandeelhouder. Over de voorgenomen oprichting van deze beleidsdeelneming zal conform de Comptabiliteitswet eerst overleg met de Algemene Rekenkamer gevoerd worden. Hierbij zal ook het afwegingskader voor het aangaan van een deelneming uit de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 worden doorlopen. Het voorstel tot de voorgenomen oprichting van de deelneming wordt dan verstuurd naar de MR, dat vervolgens na het nemen van een positief principebesluit kenbaar wordt gemaakt aan de Staten-Generaal. De Staten-Generaal heeft 30 dagen om op het besluit te reageren, bij een uitblijvende reactie kan tot oprichting van de beleidsdeelneming worden overgegaan.

3. Verder is afgesproken dat een uitgewerkt plan wordt opgesteld met de voorgestelde governance van het bouwproject aan de zijde van de Staat in gezamenlijkheid met departementen die kennis en expertise hebben ontwikkeld (of aan het opbouwen zijn) voor vergelijkbare grootschalige (nucleaire) bouwprojecten en deelnemingen, met name EZK, I&W en FIN. Afgesproken is dat onder verantwoordelijkheid van VWS een projectorganisatie wordt ingericht om het bouwproject goed te kunnen begeleiden. Andere betrokken departementen nemen hierin zitting. Het voornemen is de nadere uitwerking voor het eind van 2022 aan het kabinet voor te leggen.

Datum

15 september 2022

Kenmerk

3435812-1035168-PMI

Voor het besluit relevante overwegingen

Ten behoeve van de besluitvorming is een achtergrondanalyse opgesteld die ingaat op de maatschappelijke belangen die gepaard gaan met het PALLAS-project. Deze analyse vindt u als bijlage bij deze nota. De analyse gaat ook uitgebreid in op de argumenten voor en tegen een publieke investering in het project, de belangrijkste alternatieve opties/scenario's en de gevolgen/risico's van een positief dan wel negatief besluit. Gesprekken met de sector, eerder met de Kamer gedeelde Europese studies van NucAdvisor en Technopolis en de bevindingen van de speciaal gezant voor medische isotopen zijn belangrijke bouwstenen voor de analyse geweest. Het te nemen besluit over PALLAS betreft in de kern de afweging of het kabinet een leidende rol in de voorzieningszekerheid van medische isotopen wil continueren of dat Nederland een grotere internationale afhankelijkheid en onzekerheid omtrent de toekomstige beschikbaarheid van medische isotopen acceptabel en proportioneel vindt, afgezet tegen de vereiste investeringen en bijbehorende risico's van een nieuwe reactor. In de Kamerbrief beschrijft u de doelen en baten die met het PALLAS-project bereikt worden op onder meer het gebied van voorzieningszekerheid, behoud van kennis, innovatie, onderzoek, werkgelegenheid en geostrategische weerbaarheid.

Tijdslijn PALLAS

Bij de achtergrondanalyse is ook een tijdslijn opgenomen, startend bij het in 2012 genomen principebesluit om de Hoge Flux Reactor (HFR) te vervangen¹. Destijds was het uitgangspunt dat de vervanging privaat bekostigd moet worden. In december 2020 werd de Kamer geïnformeerd dat private financiering alleen mogelijk lijkt met vergaande garanties van de overheid en dat het doorzetten van de private route niet zinvol geacht werd². In maart 2021 is de Kamer door de toenmalig minister van MZS geïnformeerd dat een besluit over het publiek bekostigen van het PALLAS-project vanwege de vereiste investeringen en de

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 32 645, nr. 33

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 33 626, nr. 13

demissionaire staat van het kabinet aan een nieuw kabinet wordt gelaten³. De toenmalige minister heeft in deze brief aangegeven dat zij met PALLAS concrete en afdwingbare afspraken zal maken over kostenbeheersing en temporisering van activiteiten zodat er geen onomkeerbare stappen worden gezet, zolang een nieuw kabinet nog geen positieve beslissing heeft genomen over het project. Met uw aantreden is de besluitvorming over PALLAS vervolgd met de aanlevering van het door PALLAS verbeterde investeringsvoorstel in december 2021, de uitgevoerde toets door KPMG en MACE in de eerste maanden van 2022 en het daarop volgende besluitvormingstraject, uiteindelijk resulterend in het voorlopige besluit dat genomen is in de MR van 31 augustus 2022.

Datum

15 september 2022

Kenmerk

3435812-1035168-PMI

Overige rapporten die zijn gebruikt ten behoeve van de achtergrondanalyse betreffen het eindrapport van de speciaal gezant Renée Jones-Bos, een onderzoek van het Reactor Instituut Delft naar de technologische haalbaarheid van de toekomstige productie van 177Lu met de alternatieve technologie van SHINE, een rapport van Obsession over de stakeholdertafels aangaande de voorzieningszekerheid van medische isotopen en een onderzoek van Technopolis naar de cyclotroncapaciteit in Nederland. Deze zijn voor een groot deel al openbaar gemaakt.

a. Draagvlak politiek

De leden De Vries (VVD) en Van den Berg (CDA) hebben het kabinet in een motie verzocht in te zetten op financiële ondersteuning vanuit Europa.

De Kamer heeft via Kamervragen van het lid Dik-Faber (CU) en de motie Dik-Faber, mede ondertekend door de leden Van den Berg (CDA), Veldman (VVD), Raemakers (D66) en Ellemeet (GL), aandacht gevraagd voor SHINE.

De leden Erkens, Heinen, Tielen (allen VVD) en Grinwis (CU) hebben schriftelijke vragen gesteld over de stand van zaken rondom PALLAS naar aanleiding van het uitvallen van de Hoge Flux Reactor in Petten eerder dit jaar.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Middels bijeenkomsten met stakeholders (zoals wetenschappelijke verenigingen, patiëntenorganisaties, onderzoeksinstellingen, gezondheidsfondsen, ziekenhuiskoepels en zorgverzekeraars, NGO's, farmaceutische bedrijven, brancheorganisaties en wetenschappelijk specialisten) is het draagvlak voor PALLAS breed geïnventariseerd. De uitkomsten van de stakeholderbijeenkomsten zijn door Obsession op een rij gezet en openbaar gemaakt en zijn terug te vinden als bijlage bij de achtergrondanalyse.

Communicatie over het genomen besluit wordt afgestemd met uw woordvoering. Met PALLAS wordt afgestemd over de inhoud en timing van de communicatie.

c. Financiële en personele gevolgen

Zie voor de gevolgen voor de Rijksbegroting de toelichting onder 4.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Zie voor de juridische aspecten de toelichting onder 4.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 33 626, nr. 14

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De Kamerbrief is intern afgestemd met WJZ, FEZ en GMT. De brief is besproken in de CWIZO van 5 september en de RWIZO van 13 september.

Datum

15 september 2022

Kenmerk

3435812-1035168-PMI

f. Gevolgen administratieve lasten

Niet van toepassing.

g. Toezeggingen

In de brief benoemt u dat het besluit genomen is onder het voorbehoud van de staatssteunprocedure en de procedure voor het oprichten van een beleidsdeelneming. U doet de toezegging om de Kamer over het proces en in het bijzonder van deze twee procedures op de hoogte te houden.

h. Fraudetoets

niet van toepassing.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

In deze nota en bijlagen zijn alle tot personen herleidbare gegevens op ambtelijk niveau onleesbaar gemaakt.

Bijlagen:

1. Brief aan de Tweede Kamer over het voorlopige kabinetsbesluit.
2. Onderbouwing en evaluatie van het voorstel (CW3.1, tevens bijlage bij de Kamerbrief evenals deze beslisnota).
3. Achtergrondanalyse (en bijlagen) ten behoeve van de (voorlopige) besluitvorming over PALLAS.